

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.14. Expediit, vt vnus moriatur homo &c. Expediebat mori Christum, vt misericordiæ & iustitiæ satisfaceret, & legis decretum impleret.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

tum. Congruentissimè igitur est illa Caipha sententia ut pote à spiritu S. praordinata. *Expediit ut vnus moriatur homo.*

S. 14. *Expediebat mori Christum, vt misericordia & iustitia satisfaceret, & legis decretum impleveret.*

37 **E**xpediit. Quis explicet fructum & convenientiam, in eo quod mortuus sit ille Deus homo? *Expediit.* Primò: vt integram Deus suam daret misericordiae & iustitiae satisfactionem. Non expediebat, vt illa illatum plenam non reciperet. Satisfactionem, misericordiae & iustitiae duo sunt in Deo lapides pretiosi, brachia throni illius regalis adornantes, quibus cuncta disponit; *Vniuersa via Domini misericordia & veritas.* Peccat homo. Prodeunt hæc duæ Germanæ & contrarias proponunt petitiones, sibi que mutuo, nostro loquendi modo, occurrunt: nam illud nonnulli volunt a Dauidè dictum: *Misericordia & veritas obuiauerunt sibi:* eo modo quo in quodam concilio duo opiniones descendunt oppositas, & quisque suam tueri conatur: tunc enim dicimus, ambo hi sibi mutuo occurrerunt. Loquitur iustitia: supreme Iudex, iustitiam exigo, & quod mihi de iure conuenit, quo deficiente summæ tæe derogabitur iustitiae quod tibi & in te est impossibile, de quo cecinit psalmographus, *Iustus Dominus in omnibus vijs suis.* Nihil iustius quam qui talia committit, tali luat pœna, & quisque pro merito recipiat: peccauit homo, reus est pœnae & supplicij: quocirca meam propono & virgeo petitionem. Si non puniatur homo, vilipendat ego, mea marcescat pulchritudo, qua cunctis seruetur æqualitas. Occurrit iustitiae eiusque iudicio misericordia. Si homo puniatur, & illi culpa non remittatur. O supreme Iudex, mea mihi perit gratia & splendor: una est misericordia, qua mundum repleuisti & decantari voluisti. *Misericordia Domini plena est terra,* quomodo igitur hoc erit, si nulla sit homini misericordia: immensa tua potestas & virtus clarescit O Domine, in ignoscendo: *Deus qui omnipotentiam tuam parcendo maxime, & miserando manifestas.* Opera tuæ misericordiae, opera illa sunt: quæ ceteris supereminent, atque in quibus brachij tui manifestas omnipotentiam: *Misericordia & veritas obuiauerunt sibi:* sed oppositis sibi videntur contrariæ sententijs: quid igitur æget in quam partem feret sententiam? quæ sibi hanc vindicabit? Quid remedijs, quid consilij: cuncto duo conueniunt aduersarij, quid agis: medius

vnus interponatur qui vtrique satisfaciat & in pacis cœdera amici conueniant. Hoc per mortem Christi efficitur.

An sibi misericordia & iustitia occurrunt? Statuatur mediator. Quis ille illi nominat Apostolus: *Vnus mediator Dei & hominum, homo Christus Iesus.* Primus est mediator inter Deum & homines, inter se grauitè altercabantur Deus & homo: Necessarius est sequester, quis erit? Christus Iesus; medium participare debet ab vtroque extremo, vt autem duo coniungas, ambo sunt coniungenda & manu ad manum coniungenda. Optimum medium inter Deum hominemque erit, quod Dei participat diuinitatem, hominiquè humanitatem, vt per diuinitatem Deo sic vnatur, vt verus sit Deus, & per humanitatem sic homini copuletur, vt verus sit homo: participet autem de vtroque extremo. Hic est *Christus Iesus:* etenim per hoc nomen significatur Deus homo, vel homo Deus. Lucta est inter misericordiam & iustitiam: vnde necessariò mediator requiritur, vt illas componat. Quis ille? mors huius Christi Iesu: *Expediit ut vnus moriatur homo.* Ponatur inter illud: *Vnus,* & illud: *Homo,* vnus: *Moriatur,* vna mors interponatur medijs: illud: *Vnus Deus est:* *Audi Deus 6.4*

Israel Dominus Deus tuus, Deus vnus est, illud homo notum est hominem designare.

Inter bina hæc extrema statuatur vnus: *mors vnus,* vnus qui cum sit Deus homo, moriatur sit mors & collocetur medijs inter Deum & hominem & ab vtroque extremo participet sitque velur ille qui medijs sit inter duos & vnitos inter se: vt dici possit ex vna parte, mors Dei, & ex altera mors hominis. Hæc est quæ conuenit. Mors solus hominis parum nobis referebat: etenim mundus tali redundabat. Mors vero Dei solius, erat impossibilis: cum per attributissimam immortalitatis habeat æternitatem: *Regi saeculorum immortalis & inuisibilis.* Media erat mors ex vtroque necessaria, quæ ex vna parte hominis esset, atque ex altera Dei. *Nostri remedijs congruebat, vt vnus atque idem mediator Dei & hominum, & mors ex vno, & resurgere posset ex altero.* Sic loquitur D. Leo Papa fortissima mors erat necessaria, quæ nos reuocaret ad vitam, mors vitalis, quæ nobis vitam largiretur: mors opulenta, quæ nostram, suppleret inopiã. Quomodo fiet illud vna mors inter Deum statuat & hominè, ex hac parte occidat, ex altera vitam infundat: ex hac in cruce suspendatur, ex altera nos ab eo dissoluat: ex hac ignominia, ex illa nobis gloria: per hanc medijs sit cruciatuum, per illam æternæ gloriæ: & per hanc mortem Deo satisfaciat quantum ad iustitiæ rigorem,

Isai. 1. 17. Rom. 5. 15.

rigorem satisfactione adeo copiosa, vt omne debitum culpamque transcendat, illudque laia compleatur: Non in iudicio redimetur, & reducent eam in iustitiam, atque illud Apolloli: Non sicut delictum, ita & donum &c. Homini autem infinita praestet misericordia, & ab omnibus liber debitis, absoluetur, hinc oritur vt inter iustitiam & misericordiam tam solida pax componatur, vt sibi mutuo in oscula ruant & amplectantur: Iustitia & pax osculata sunt. Subiigit David: quia per hanc mortem luit soluitque homo quantum, imo plus quam ipsa requirit iustitia, & homo veniam impetrat iuxta misericordiae requisitum.

III. Similitudo.

Debet aliquis Regi centum mille ducatos: nec habet unde soluat vel tulium, cogit illi iustitia ad debiti solutionem: misericordia supplicat vt illi debitum remittatur, quandoquidem non habeat. Si princeps prodiret, & diceret: Ego me statuo in huius locum & hoc in me sulcipio debitum, illudque ad vltimum vsque soluat quadratentem: quocirca liber ille dimittatur, perfecte vtique satisfaceret, iustitiam soluendo quantum ex rigore iustitiae debetur, & similiter misericordiae ex mera gratia liberans debitorem. Hoc est de quo nunc agimus. Debet homo, non habet quo soluat: etiam debitum est infinitum: a sit Princeps omnium supremus & dicat: ego totum debitum persoluiam: per hoc satisfacet iustitiae & impletur, quod misericordia postulat.

IV. Christus iustitiae & misericordiae satisfecit. Ro. 2. 15.

Quare Christus in cruce suspenditur: vt satisfaciat iustitiae: Ad ostensionem iustitiae suae: sic D. Paulus. O Qualiter satisfecit, soluitque debitum? hinc pati voluit in omni sua persona, & in omni corpore suo naturali, in capite spinas, in corpore flagella, in manibus pedibusque clanos, in oculis velum, in facie sputa, in ore fel & acetum: quia soluere voluit tantum quantum corpus mysticum humanae naturae soluere tenebatur. Erat in omnibus & per omnia debitor in capite per superbiam, in corpore per luxuriam, in manibus per furtum & opera malarii pedibus per gressus inordinatos, in ore per gulam & delicias: in lingua per verba inhonesta &c. ecce debitum omne persolutum, ita ex rigore iustitiae: vt postulare valeat: *Aperite mihi portas iustitiae*, atque ex altera parte reus homo, absoluitur, culpa dimittitur, morte mors eius, vita reparata, caelum apertum, atque haec omnia ex benigna meraque Dei clementia: *Deus, qui dives est in misericordia &c. cum esset mortui peccatis, commisit nos in Christo.*

Eph. 2. 4.

Leuit. 25. 47.

Quantum sapio divina hoc angurat lege praescriptum: *Si inualuerit apud vos manus advena, at-*

que peregrini, & alienatus frater tuus vendiderit se ei, aut cuiquam de stirpe eius, post venditionem potest redimi. Qui voluerit ex fratribus suis redimet eum. & patruus & patruelis & consanguineus & affinis. Domine, quid per hoc significas? egregia hic indicat mysteria: lex etenim vetus rerum erat indicativa. Primo: miseriam describit humanam, in quam tanta praevaluit potestate diabolus, vt miser homo seipsum illi vendidit in mancipium, & optime daemone describit nomine peregrini: quia talis in mundo divagatur: etenim hunc Deus homini creavit habitaculum: *Terram autem dedit filijs hominum.* Naturalis illius civitas infernus est, & hic inter nos velut advena circumambulat quo tempore mundus perdurabit. Deinde declarat hoc amplius, quod peregrinus hic hominem vi seu coacte non comprehendat: non enim vim inferre poterat eius libero arbitrio: nam ipse se homo vnius pomi gratia voluntarie subiecit seruituti.

VI. Allegoria.

Pf. 113. 16.

Secundo: Dei demonstrat immensam misericordiam, qua hominem praevenerit, decernens vt ei redimibilis. Postquam ceciderat, & seipsum vendiderat. In quo beneficium exponit homini a Deo praestitum, & negatum Angelo: nam eo momento, quo cecidit, eum desecuit sine remedio, nec eius culpa fuit vquam redimibilis: vnde confestim peccis addixit illum sempiternis. Tercio: in eo quod dicit, quicumque eum redimeret, duo haec habere deberet: vt dives esset & consanguineus, mysterium declarat hodie. Domine si has decernas conditiones, in eo qui hominem vellet redimere: nam siquidem Deus dives sit, & opes valoris habeat infinitas: verumtamen homini non est consanguineus, eique naturalis: & licet homo plures agnoscat consanguineos, quotquot scilicet sunt filij Adae: omnes tamen egeni sunt & adeo pauperes, vt David effecti possit in omnium nomine: *Pauperes facti sumus nimis.* in tantum vt interprete D. Paulo, nec vnam quidem possit bonam habere cogitationem suae naturae viribus eorum etiam eminentissimus: *Non sumus sufficientes cogitare aliquid a nobis quasi ex nobis.* Quid igitur remedij in vnum coadunentur dives & consanguineus: hic qui dives est, se reddat homini consanguineum. Hoc in mysterio incarnationis impletum admiratur: *Verbum caro factum est:* iuxta cum D. Bernardo illud Davidici licet assonere: *Simul in vnum dives & pauper.* Vnum fiat: nam ex parte, qua Deus est, dives sit & potestatem habeat infinitam, opes etiam infinitas, similiter ex parte, qua homo est,

VII. Dei misericordia elucet in Passione Christi.

Pf. 78. 2.

2. Cor. 3. 5

Pf. 48. 2.

fit homini consanguineus eius sanguine carnisque participet & hic soluat vitam suam tradens in mortem per quam homo liberetur & redimatur: copuletur vita Dei diuitis & mors hominis pauperis: *Expedit ut vnus moriatur homo pro populo &c.*

D. DAM. L. 3. Orib. fidei ca. 1. ac mediū. 3. p. 1. a.

1.

1013. 14.

Diuini hoc expressit verbis D. Damas. quæ doctor Angelicus interpretatur in hæc verba: *In fidei ca. 1. uenit difficillimè decensissimam solutionem.* Aliqui textus legunt: *Difficillimè p. etij decensissimam solutionem.* Sed lectio legitima prior est. Inuenit Deus infinita sua potentia, summa sapientia & suprema bonitate modi dissolutionem qui videbatur indissolubilis inter misericordiam & iustitiam, inter debitorem & solutorem: circa quæ præclara congerunt Theologi & ea Christus exposuit locutus Nicodemo: *Sicut exaltauit Moyses serpente in deserto ita exaltari oportet filium hominis: ut omnis qui credit in ipsum, non pereat, sed habeat vitam æternam.* Etenim si verba hæc attentius inspiciamus, ipsa sunt quibus Caiphas utitur in huius sententiæ promulgatione: *Expedit ut vnus moriatur homo.*

§. 15. Expedit ut vnus moriatur homo &c. Expenduntur viginti conuenientia mortis Christi, quas eleganter susceq. prosequitur P. F. Ludouicus Granatensis.

40

E Expedit ut vnus moriatur homo &c. SS. Patres elegantissimè hic discuntur, hæc Caiphas sententiam emicantes nõ secundum quod de pectore illo procedebat, & animo illius conciliabuli infernalis: erat etenim diabolica eloquia malitiæ; sed iuxta quod procedebat de æterno Trinitatis SS. decreto. His conformiter argumenta producit doctissima quibus congruentias ostendit mysteriorum Incarnationis mortisque fidei Dei. D. Thomas multis examinatis indicans esse pelagus immensum, ut se his expediret sic ait: *Sunt etiam plurimæ utilitates supra apprehensionem sensus humani qua consecuta sunt &c.* Quasdam earum in medium attulit Benedictus P. F. Ludouicus Granatensis, cuius sapientiam summis laudibus extulit Gregorius 13. Pontif. maxim. in tertia parte introductionis ad symbolum: cuius argumenta ita præclara sunt, ut ex quolibet eorum sufficiens & utilis queat componi prædicatio.

5. p. 7. 1. a. 2. c. 4. 46. a. 3. c. 4. contra. 34. 55. (2) Echæ. dole em. labaraja. In symbo. lo p. 3. ca. 4. 5. 6.

Postquam ostendit expediens fuisse ut Christus moreretur, ut rigori iustitiæ satisfaceret pro communi generis humani debito, ad quod nulla

creatura sufficiebat, argumentis singularibus effectus prosequitur huius mortis, quibus conueniens erat, fructusque huius arboris diuinitus Christi scilicet crucis. Primo: *Expedit ut moriatur,* ob prægrande beneficium, quod mundus ex eius satisfactione consecutus est. Huic optimè quadrat doctrina, quam explicat Card. Caiet. & Magister Soto: etenim satisfactione mortisque Christi, nostra tale robur obtinuit, ut in virtute eius ex rigore iustitiæ Dei dona regnaque mereamur, eo modo quo obsequia quæ filius regi deferret, licet valoris sint exigui: coniuncta tamen & fundata in eximij & eminentibus quæ illi Patet contulit, mercedem meretur quàm maximam. Quia Saluator noster sibi non requirebat infinita merita, & satisfactiones infiniti pretij, quas morte sua lucratus est, omnes nobis assignauit, ut illæ, quæ in illo dignam non receperunt coronam, in nobis iustam accipiant remunerationem.

Profundam explico theologiam ex D. Pauli verbis illis supra modum arcanis: *Eum qui non nouerat peccatum pro nobis peccatum fecit, ut efficeretur iustitia Dei in ipso.* Commentatur D. Avoy: *instituta non nostra, sed Dei, nec in nobis sed in ipso.* Merita nostra ad eum gradum euehuntur, ut de iure coram Deo prætereundè valeant, non secundum quod de nostra procedunt virtute: sed secundum quod meritis mortis Christi nostri Saluatoris iniuntur: & quod prætereundè non possumus nostrorum operum merito, hoc in virtute illius valeamus impetrare.

Secundo: *Expedit ut vnus moriatur homo,* pro dignitate & gloria, quæ nobis ex illa morte prouenit, eaque adeo excellens: ut aliquo modo ipsos transeamus Angelos: quandoquidem tanti nos Deus fecerit, ut pro nobis vitam suam traderet, cum pro illis non nisi simplex suæ potestatis præceptum tiberet. Quod Dn. Leo Papa serio perpendens, nos in hæc verba alloquitur: *Agnosce Christiane, dignitatem tuam, & diuini confors naturæ, noli in veterem utilitatem degeneri conuersatione redire &c. Precium tuum sanguis Christi est.* Hinc, o Christiane velim intelligas, quantè oporteat æstimare animam tuam: cum ipse Deus tantam illam habuerit, ut pro eâ sanguinem suum vitamque ipsam in pretium dare minime dubitauerit.

Tertio, *Expedit ut vnus moriatur* ut summum habeamus Sacerdotem, qui pro cunctis nostris intercedat peccator necessitatibus in conspectu æterni Patris, illi pro nostra salute proprium offerens sanguinem, vitam, seipsum, & ipsam mortem, quam